

Investigating the Compliance of the Curriculum Content of the Psychiatric Department of Medicine (Externship and Internship) with the Future Job Needs from the Perspective of General Practitioners

Fazeli S¹, Esmacili AA², Mohammadi Y³, Raeisoon MR^{4*}

1- PhD Student of Medicine, Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran

2- Department of Psychiatry, School of Medicine, Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran

3- Education Development Center, Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran

4- Department of Community Medicine, School of Medicine, Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran and cardiovascular Research Center, Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran

Article Info

Article Type:

Research Article

History:

Received: 2021/05/23

Accepted: 2021/07/20

Key words:

Adaptation

Content

Curriculum

Psychiatry

*Corresponding author:

Raeisoon MR, School of Medicine, Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran.
Raeisoon49@gmail.com

©2021 Guilan University of Medical Sciences

ABSTRACT

Introduction: General practitioners play a major role in the implementation of treatment programs for the mentally ill patients in hospitals and clinics. Also, graduates in any field are the most important and best groups who can express how the content of the curriculum fits their future job needs. Therefore, the purpose of this study was to evaluate the degree of adaptation of the curriculum content of the psychiatric department of medicine (externship and internship) with the future job needs of general practitioners.

Methods: This analytical-cross-sectional study was performed on 109 general practitioners working in clinics, health care centers, hospitals, and private clinics in South Khorasan province in 2019, who were graduated between 2007 and 2017 and were selected by census method. To collect data a researcher-made questionnaire appropriate to the courses of the psychiatric ward, approved by the Ministry of Health, was used. The validity and reliability of the questionnaire was confirmed respectively by content validity and Cronbach's Alpha method (83%). Data were analyzed by using one-sample t-test and independent t-test through SPSS. The significance level of data was $\alpha = 0.05$.

Results: Based on the results, from the perspective of general practitioners, the average score of the courses (general psychiatry and mental health and common classification in psychiatry, history and symptomatology in psychiatry, sexual disorders in psychiatry, substance abuse, somatoform disorders, treatment (pharmaceutical and non-pharmacological), drug spirituality) was more than 1.5. ($p < 0.0001$). Also, there was no significant difference between the mean score of adaptation of the content of the psychiatric curriculum content and the job needs of general practitioners based on gender ($p=0.363$).

Conclusion: The curricula of the psychiatric department in terms of scientific awareness and theoretical knowledge as well as applied knowledge concerning the identified needs were at a moderate level. It is necessary to provide conditions for the required skills and abilities and theoretical knowledge in this field to be applied and generalized to the practical situations

How to Cite This Article: Fazeli S, Esmacili AA, Mohammadi Y, Raeisoon MR. Investigating the Compliance of the Curriculum Content of the Psychiatric Department of Medicine (Externship and Internship) with the Future Job Needs from the Perspective of General Practitioners. RME. 2021; 13 (3): 72-79.

بررسی میزان انطباق محتوای برنامه درسی بخش روان پزشکی رشته پزشکی (مقاطع کارآموزی و

کارورزی) با نیازهای شغلی آینده از دیدگاه پزشکان عمومی

سینا فاضلی^۱، علی اکبر اسماعیلی^۲، یحیی محمدی^۳، محمدرضا رئیسون^۴

۱- دانشجوی پزشکی عمومی، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، بیرجند، ایران

۲- گروه روانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، بیرجند، ایران

۳- مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، بیرجند، ایران

۴- گروه پزشکی اجتماعی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، بیرجند، ایران و مرکز تحقیقات قلب و عروق، دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، بیرجند، ایران

اطلاعات مقاله

چکیده

نوع مقاله:

مقاله پژوهشی

تاریخچه:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۳/۰۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۴/۲۹

کلیدواژه‌ها:

انطباق، محتوا

برنامه درسی

روان پزشکی

*نویسنده مسئول:

محمدرضا رئیسون، دانشکده پزشکی،

دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، بیرجند،

ایران

Raeisoon49@gmail.com

مقدمه

امروزه آموزش عالی، نظام آموزشی و عملکردهای آن رسالت سنگینی را در تامین و پاسخگویی به نیازهای مختلف جامعه از جمله نیازهای فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و مشکلات فرهنگی هر جامعه‌ای دارد (۱) و از طرفی با توجه به وظیفه‌ی مهم آن در تربیت نیروی انسانی متعهد و مجرب، در طراحی، اجرا و ارزیابی فعالیت‌های نظام آموزشی بایستی از بهترین و مناسب‌ترین شیوه‌ها استفاده نمود (۲). از مهم‌ترین رسالت‌های دانشگاه‌ها می‌توان به مسئولیت‌پذیری اجتماعی و رفع نیازهای جامعه اشاره کرد، که این امر با ارزشیابی و سنجش تناسب اهداف آموزشی با نیاز آموزشی و شغلی قابل بررسی است. ارزشیابی فرآیندی است که با استفاده از روش‌های کیفی و

مقدمه: پزشکان عمومی، سهم عمده‌ای در اجرای برنامه‌های درمانی بیماران روانی در بیمارستان‌ها و درمانگاه‌ها دارند، همچنین دانش‌آموختگان در هر رشته‌ای، مهم‌ترین و بهترین گروهی هستند که می‌توانند بیان کنند چقدر محتوای برنامه درسی با نیازهای شغلی آینده آن‌ها همخوانی دارد. لذا هدف از این مطالعه ارزیابی میزان انطباق محتوای برنامه‌درسی بخش روان پزشکی رشته پزشکی (مقاطع کارآموزی و کارورزی) با نیازهای شغلی آینده پزشکان عمومی بود.

روش‌ها: این مطالعه تحلیلی-مقطعی بر روی ۱۰۹ نفر از پزشکان عمومی (دانش‌آموختگان سال‌های ۱۳۹۷-۱۳۸۶) شاغل در درمانگاه‌ها، مراکز بهداشتی درمانی، بیمارستان‌ها و مطب‌های شخصی در سطح استان خراسان جنوبی در سال ۱۳۹۹ به‌روش سرشماری انجام گرفت. برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه محقق‌ساخته متناسب با سرفصل‌های بخش روان پزشکی مصوب وزارت بهداشت استفاده شد و روایی آن از طریق روایی محتوایی و پایایی آن از روش آلفای کرونباخ (۰/۸۳) تایید شد. داده‌ها از طریق آزمون‌های t تک نمونه‌ای و t مستقل و با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS و در سطح معنی‌داری $\alpha = 0/05$ تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها: براساس نتایج به‌دست‌آمده، از دیدگاه پزشکان عمومی میانگین نمره سرفصل‌های (کلیات روان پزشکی و بهداشت روان و طبقه‌بندی رایج در روان پزشکی، شرح‌حال‌گیری و علامت‌شناسی در روان پزشکی، اختلالات جنسی در روان پزشکی، سوءمصرف مواد اختلالات سوماتوفرم، درمان دارویی و غیردارویی، معنویت دارو) بیشتر از ۱/۵ بود ($p=0/0001$). همچنین بین میانگین نمره انطباق محتوای برنامه درسی بخش روان پزشکی با نیازهای شغلی پزشکان عمومی براساس جنس تفاوت معنی‌داری وجود نداشت ($p=0/363$).

نتیجه‌گیری: برنامه‌های درسی بخش روان پزشکی از نظر آگاهی علمی و دانش نظری و همچنین دانش کاربردی در زمینه نیازهای تعیین‌شده در سطح متوسط قرار داشت و لازم است شرایطی فراهم شود تا مهارت و توانایی لازم و دانش‌های نظری در این زمینه را به موقعیت‌های عملی و کاربردی انتقال و تعمیم دهند.

کمی علمی، با هدف درک، قضاوت و ارتقاء فعالیت‌های آموزشی مورد استفاده قرار می‌گیرد (۳). از جمله مراکز آموزش عالی در دنیا و ایران می‌توان به دانشگاه‌های علوم پزشکی و دانشکده‌های پزشکی که امر مهم و خطیر تربیت پزشکان را به‌عهده دارند اشاره کرد، که این پزشکان علاوه‌بر داشتن مهارت‌های فردی بایستی بتوانند نیازهای جامعه و مردم را درک کرده و بتوانند از عهده حل آن نیازها برآیند (۴). هدف از آموزش پزشکی کسب دانش، مهارت و نگرش لازم برای مراقبت از بیمار می‌باشد و همچنین زمینه‌ای برای آموزش افراد حرفه‌ای تا بتوانند صلاحیت‌های لازم برای مراقبت از بیمار را کسب نمایند (۵). به‌عبارتی دیگر

در هر نظام آموزشی هدف غایی آموزش پزشکی تدارک و فراهم سازی فرصت های مناسب به منظور کسب دانش، مهارت و نگرش در چارچوب شایستگی های خاص برای جامعه پزشکان است به صورتی که به آنان در اثر بخشی فعالیت های تخصصی شان و نیز ثمر بخشی برای جامعه کمک نماید (۶). لذا این رشد بایستی در برنامه درسی دانشگاه ها منعکس گردد، بدین منظور برنامه ی درسی و شیوه ی انسجام آن با نیازهای جامعه پزشکی توجه خاصی را می طلبد (۷). محتوای برنامه های درسی بایستی با اهداف و وظایف مربوطه تناسب لازم را داشته باشد تا بتواند نقش موثر خود را ایفاء کند (۸). بنابراین اساسی ترین قدم برای برنامه ریزی آموزشی، شناسایی نیازهای آموزش و نیز اولویت بندی آنهاست که اگر مبتنی بر واقعیت باشند برنامه های آموزشی نیز با واقعیت هماهنگ بوده و در رفع مشکلات موثر خواهد بود (۹). نیازهای آموزشی به نیازهایی اطلاق می شوند که به واسطه آموزش قابل رفع بوده و در سه حیطه دانش، نگرش، عملکرد قرار می گیرند (۱۰).

امروزه یکی از دغدغه های اصلی نظام آموزشی مساله عدم تحقق اهداف برنامه آموزشی است (۱۱). برای بهبود انسجام برنامه های درسی و آموزشی بایستی آنها را به طور دوره ای ارزیابی و در صورت لزوم تغییرات مورد نیاز را بر روی آنها اعمال کرد. از جمله منابع مهم در تعیین اهداف برنامه های درسی، یادگیرنده می باشد که بایستی محتوای برنامه ها با نیازهای وی مطابقت داشته باشد (۱۱)؛ چراکه میان کارسازی انسان جامعه فردا و کیفیت یادگیری امروز او رابطه علت و معلولی وجود دارد (۱۲). از طرف دیگر ارزیابی انطباق برنامه درسی با نیازهای شغلی از جمله مهم ترین فعالیت های مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاه است. ارزیابی کیفیت درونی برنامه های درسی فرآیند جمع آوری اطلاعات از اعضای هیأت علمی، دانشجویان، دانش آموختگان، کارفرمایان و تهیه گزارش از نقاط ضعف و قوت گروه آموزشی و برنامه درسی است. محصول مهم ارزیابی کیفیت درونی که طی این فرآیند حاصل می شود آگاهی از فرصت ها، بهبود کیفیت افراد و مجموعه گروه آموزشی و برنامه درسی آنان است. همچنین از آنجائی که روند روبه رشد تغییرات کمی در افزایش پذیرش دانشجویان در طی برنامه پنجم توسعه، موجب کاهش کیفیت آموزش گردیده است (۱۳). لذا تمام کاستی های موجود در حالی است که اهمیت برنامه های آموزش دانشجویان پزشکی به جهت ارتباط با بیمار از حساسیت بالایی برخوردار است، که لازم است با شناسایی دقیق نقاط قوت و ضعف

کوریکولوم های آموزشی در جهت ارتقاء و اصلاح برنامه های آموزشی با نیازهای شغلی دانشجویان اقدام شود. یکی از مهم ترین بخش هایی که دانشجویان پزشکی در فراگیری محتواهای آموزشی و مهارت های بالینی با چالش های جدی در دوران کارآموزی و کارورزی مواجه هستند، بخش روان پزشکی است. اطلاعات و مهارت های بالینی که در این دوران فرا می گیرند ارتباط مستقیمی با همه گیری اختلالات روان پزشکی در بستر جامعه دارد (۱۴).

براساس گزارش سازمان بهداشت جانی نزدیک به ۲۰ درصد افراد جامعه دچار اختلالات شدید یا خفیف روانی می باشند و این آمار باتوجه به عوامل محیطی و صنعتی شدن جامعه در دهه های اخیر روند صعودی داشته است. بنابراین می توان گفت یکی از بخش های مهمی که دانشجویان پزشکی عمومی در دوران تحصیل می گذرانند، بخش روان پزشکی است (۱۵). روان پزشکی شاخه ای از پزشکی است که بر تشخیص، درمان و پیشگیری از اختلالات روانی، عاطفی و رفتاری بیماران تمرکز دارد. رسالت این بخش تربیت پزشک عمومی آگاه به مسائل علمی روز، توانمند، مسئولیت پذیر و حساس با سلامت روان افراد و جامعه در حیطه روان پزشکی است که از توانمندی های خود در زمینه های پیشگیری (سطوح سه گانه)، تشخیصی، درمانی، آموزشی و پژوهشی در اختیار افراد و جامعه قرار دهند.

برخی تحقیقات نشان می دهد که دانش آموختگان رشته پزشکی آمادگی خود را از نظر مهارت ها و قابلیت ها، در حد مطلوبی ارزیابی نمی کنند. هرچند، در این خصوص، در بین دست اندرکاران و صاحب نظران تربیت پزشکی، اختلاف نظرهایی وجود دارد و براساس شواهد موجود، بسیاری از این صاحب نظران نسبت به نحوه آموزش دانشجویان پزشکی احساس رضایت نسبی دارند و برخی دیگر در روند آموزش مشکلات متفاوتی را مطرح می کنند (۱۶). زرقانی و همکاران (۱۷) در پژوهش خود نشان دادند که محتوای برنامه درسی بخش پرتوشناسی به صورت متوسط نیازهای شغلی دانش آموختگان را برآورده می کند. نتایج مطالعه رضایی و همکاران (۱۸) نشان داد که انطباق برنامه درسی در رشته دندان پزشکی از دیدگاه دانشجویان در دروس علوم تشریحی و سلامت دهان و جامعه از انطباق بالا و در دروس انگل شناس و بیوشیمی کم ترین انطباق با نیاز شغلی دندان پزشکان را دارد. در

سایر دروس، انطباق با نیاز شغلی در حد مطلوب بود. همچنین ریحانی کرمانی و همکاران در مطالعه خود نشان دادند که بیشترین نیاز مشمولین آموزش مداوم در دوره بیماری‌های روان پزشکی مربوط به اختلالات اضطرابی، و درمان‌های دارویی و بیشترین مطابقت مربوط به اختلالات اضطرابی، اعتیاد و درمان‌های دارویی بوده است و کمترین تطابق مربوط به سبب شناسی و اختلالات سوماتوفرم تجزیه‌ای و ساختگی بوده است (۱۹).

بنابراین بازنگری برنامه درسی مبنا و ضرورتی برای توسعه آموزش محسوب می‌شود. هدف برنامه درسی بخش روان پزشکی تربیت پزشکانی با حداکثر توانمندی در مهارت‌های بالینی است. بنابراین فراهم‌سازی برنامه‌های آموزشی متناسب با نیازهای شغلی پزشکان در محل کار و تناسب آن با اهداف آموزشی در بخش روان پزشکی ضروری و مبنای آموزش می‌باشد. لذا با توجه به این که محتوای واحدهای ارائه شده در برنامه‌های آموزشی در بخش روان پزشکی در دوران تحصیل، تاثیر مستقیمی در رشد و بالندگی پزشکان عمومی در زمینه مهارت‌های شغلی آنان ایفاء می‌کند و از آنجایی که در بازنگری و بررسی وضعیت کوریکولوم‌های آموزشی بخش روان پزشکی در رشته پزشکی عمومی انجام نگرفته است، مطالعه حاضر با هدف بررسی میزان تطابق محتوای دروس بخش روان پزشکی با نیازهای شغلی پزشکان عمومی انجام گرفت.

روش‌ها

این مطالعه تحلیلی- مقطعی در سال ۱۳۹۹ با هدف بررسی میزان انطباق میان محتوای برنامه درسی بخش روان پزشکی رشته پزشکی عمومی با نیازهای شغلی این رشته در دانشگاه علوم پزشکی بیرجند انجام گردید. جامعه پژوهش شامل کلیه پزشکان عمومی شهرستان بیرجند (۳۸۲ نفر) بود که حجم نمونه آن با اندازه اثر ۰/۱۹ تعداد ۱۰۹ نفر به روش سرشماری تعیین شدند. معیارهای ورود به مطالعه شامل کلیه پزشکان عمومی که در فاصله سال‌های ۱۳۸۶ الی ۱۳۹۷ دانش‌آموخته شده و در درمانگاه‌ها، خانه‌های بهداشت، بیمارستان‌ها و مطب‌های شخصی، در سطح استان خراسان جنوبی اشتغال بکار داشتند. معیارهای خروج از مطالعه نیز شامل: عدم

پاسخگویی به پرسشنامه و یا انتقال شرکت کنندگان به مناطق خارج از استان بود. همچنین کلیه ملاحظات اخلاقی در حین جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها و انتشار نتایج رعایت شدند. برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه محقق ساخته متناسب با سرفصل‌های بخش روان پزشکی استفاده شد که جهت ساخت این پرسشنامه، ابتدا حداقل‌های آموزشی بخش روان پزشکی رشته پزشکی استخراج شد و سپس این حداقل‌های آموزشی با نظرخواهی از اعضای هیات علمی گروه روان پزشکی و تایید شورای گروه روان پزشکی و شورای آموزشی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند، به صورت چک‌لیستی طراحی شد. پرسشنامه مشتمل بر دو بخش بود که بخش اول اطلاعات فردی شامل ۷ سوال و بخش دوم سوالات مرتبط با محتوای برنامه درسی بخش روان پزشکی مشتمل بر ۱۹ سوال بود. نمره‌گذاری پرسشنامه براساس مقیاس لیکرت ۳ گزینه‌ای (کم، متوسط، زیاد) بود. جمع نمره‌های پرسشنامه وضعیت انطباق کلی برنامه درسی بخش روان پزشکی را با نیازهای شغلی پزشکان عمومی بود. در هر سوال از ۱ تا ۳ نمره داشت که حداقل نمره ۱۹ و حداکثر ۵۷ بود. برای تعیین روایی پرسشنامه از روایی صوری استفاده کرد بدین صورت که پرسشنامه به تایید ۱۰ نفر از متخصص روان پزشکی و آموزش پزشکی رسید. پایایی با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۳ بدست آمد. تحلیل داده‌ها با استفاده نرم افزار SPSS.Ver.21 و از آزمون‌های t تک نمونه‌ای و t دو نمونه مستقل و در سطح معنی‌داری $\alpha < 0/05$ استفاده شد. این مقاله برگرفته از پایان‌نامه دکتری عمومی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند است که در تاریخ ۹۷/۰۷/۰۲ توسط کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی بیرجند با کد IR.BUMS.REC.1397.155 تایید شده است.

یافته‌ها

از مجموع ۱۰۹ نفر از پزشکان عمومی ۶۱ نفر (۵۶ درصد) از شرکت کنندگان مرد و ۴۸ نفر (۴۴ درصد) زن و با میانگین سنی $29/30 \pm 2/49$ سال بودند. همچنین میانگین معدل دانش‌آموختگان $16/71 \pm 0/859$ و سابقه کار پزشکان $3/85 \pm 2/20$ بود.

جدول ۱: توزیع فراوانی میزان تناسب محتوای درس با نیازهای پزشک عمومی از نظر شرکت کننده

ردیف	عنوان	میزان تناسب محتوای درس		
		کم	متوسط	زیاد
		تعداد (درصد)	تعداد (درصد)	تعداد (درصد)
۱	کلیات روان پزشکی و بهداشت روان و طبقه بندی رایج در روان پزشکی	۵۹ (۵۴/۱)	۴۰ (۳۶/۷)	۱۰ (۹/۲)
۲	شرح حال گیری و علامت شناسی در روان پزشکی	۵۸ (۵۳/۲)	۳۳ (۳۰/۳)	۱۸ (۱۶/۵)
۳	رشد روانی و چرخه طبیعی زندگی انسان در روان پزشکی	۷۹ (۶۹/۷)	۲۹ (۲۶/۶)	۴ (۳/۷)
۴	مسائل روان پزشکی در بیماری های جسمی در روان پزشکی	۶۲ (۵۶/۹)	۴۴ (۴۰/۴)	۳ (۲/۸)
۵	مشکلات جسمی در بیماری های روانی در روان پزشکی	۶۳ (۵۷/۸)	۴۲ (۳۸/۵)	۴ (۳/۷)
۶	اختلالات خواب در روان پزشکی	۵۹ (۵۴/۱)	۴۶ (۴۲/۲)	۴ (۳/۷)
۷	کلیات اختلالات شخصیتی در روان پزشکی	۶۱ (۵۶)	۴۲ (۳۸/۵)	۶ (۵/۵)
۸	اختلالات جنسی در روان پزشکی	۶۵ (۵۸/۷)	۳۴ (۳۱/۲)	۱۱ (۱۰/۱)
۹	اختلالات خلقی در روان پزشکی	۶۷ (۶۱/۵)	۳۷ (۳۳/۳)	۵ (۴/۶)
۱۰	اختلالات اضطرابی در روان پزشکی	۷۸ (۷۱/۶)	۲۶ (۲۳/۹)	۵ (۴/۶)
۱۱	اختلال اسکیزوفرنی و سایر اختلالات پسیکوتیک در روان پزشکی	۷۹ (۷۲/۵)	۲۶ (۲۳/۹)	۴ (۳/۷)
۱۲	سوء مصرف مواد	۵۷ (۵۲/۳)	۲۹ (۲۶/۶)	۲۳ (۲۱/۱)
۱۳	اختلالات سوماتوفرم	۶۰ (۵۵)	۴۲ (۳۵/۵)	۷ (۶/۴)
۱۴	اختلالات شناختی	۷۴ (۶۷/۹)	۳۱ (۲۸/۴)	۳ (۳/۷)
۱۵	اورژانس های روان پزشکی	۷۴ (۶۷/۹)	۳۲ (۲۹/۴)	۳ (۲/۸)
۱۶	روان پزشکی کودک و نوجوان	۶۵ (۵۸/۷)	۳۶ (۳۳)	۹ (۸/۳)
۱۷	درمان (دارویی و غیردارویی)	۵۶ (۵۱/۴)	۳۸ (۳۴/۹)	۱۵ (۱۳/۸)
۱۸	Psychoeducation	۶۹ (۶۳/۳)	۲۹ (۲۶/۶)	۱۱ (۱۰/۱)
۱۹	معنویت دارو	۶۰ (۵۵)	۳۵ (۳۲/۱)	۱۴ (۱۲/۸)

نتایج جدول شماره یک نشان می دهد که سرفصل های (سوء مصرف مواد، شرح حال گیری و علامت شناسی در روان پزشکی، درمان دارویی و غیردارویی و معنویت دارو) به ترتیب بیشترین فراوانی و سرفصل های (مسائل روان پزشکی

در بیماری های جسمی در روان پزشکی، اورژانس های روان پزشکی، اختلالات شناختی) کمترین فراوانی انطباق با نیازهای شغلی از دیدگاه پزشکان عمومی را داشت.

جدول ۲: انطباق برنامه درسی بخش روان پزشکی با نیازهای شغلی پزشکان عمومی

ردیف	عنوان سرفصل	میانگین	انحراف معیار	t	معنی داری
۱	کلیات روان پزشکی و بهداشت روان و طبقه بندی رایج در روان پزشکی	۱/۵۵	۰/۶۵۹	۰/۷۹	۰/۴۲
۲	شرح حال گیری و علامت شناسی در روان پزشکی	۱/۶۳	۰/۷۵۳	۱/۸۴	۰/۰۶
۳	رشد روانی و چرخه طبیعی زندگی انسان در روان پزشکی	۱/۳۳	۰/۵۴۸	-۳/۰۵	۰/۰۰۳
۴	مسائل روان پزشکی در بیماری های جسمی در روان پزشکی	۱/۴۵	۰/۵۵۳	-۰/۷۷	۰/۴۳
۵	مشکلات جسمی در بیماری های روانی در روان پزشکی	۱/۴۵	۰/۵۶۹	-۰/۷۵	۰/۴۵
۶	اختلالات خواب در روان پزشکی	۱/۴۹	۰/۵۷۱	-۰/۸۴	۰/۹۳
۷	کلیات اختلالات شخصیتی در روان پزشکی	۱/۴۹	۰/۶۰۲	-۰/۷۹	۰/۹۳
۸	اختلالات جنسی در روان پزشکی	۱/۵۱	۰/۶۷۵	۰/۲۱	۰/۸۳
۹	اختلالات خلقی در روان پزشکی	۱/۴۳	۰/۵۸۳	-۱/۲۳	۰/۲۲
۱۰	اختلالات اضطرابی در روان پزشکی	۱/۳۳	۰/۵۶۱	-۳/۱۵	۰/۰۰۲
۱۱	اختلال اسکیزوفرنی و سایر اختلالات پسیکوتیک در روان پزشکی	۱/۳۱	۰/۵۳۹	-۳/۶۴	۰/۰۰۱
۱۲	سوء مصرف مواد	۱/۶۸	۰/۸۰۱	۲/۴۵	۰/۰۱۶
۱۳	اختلالات سوماتوفرم	۱/۵۱	۰/۶۱۷	۰/۲۳	۰/۸۱
۱۴	اختلالات شناختی	۱/۳۵	۰/۵۳۳	-۲/۶۸	۰/۰۰۸
۱۵	اورژانس های روان پزشکی	۱/۳۴	۰/۵۳۳	-۲/۹۶	۰/۰۰۴
۱۶	روان پزشکی کودک و نوجوان	۱/۴۹	۰/۶۴۷	-۰/۰۷	۰/۹۴
۱۷	درمان (دارویی و غیردارویی)	۱/۶۲	۰/۷۱۷	۱/۸۰	۰/۰۷۰
۱۸	Psychoeducation	۱/۴۶	۰/۶۷۴	-۰/۴۹	۰/۶۲
۱۹	معنویت دارو	۱/۵۷	۰/۷۱۰	۱/۱۴	۰/۲۵

نتایج جدول شماره دو نشان می‌دهد که میانگین نمره سرفصل (سوء مصرف مواد) بیشتر از میانگین فرضی و نقطه برش ۱/۵ است. لذا می‌توان گفت تطابق این سرفصل با نیازهای شغلی پزشکان عمومی در حد متوسط به بالا است و از لحاظ آماری معنی‌داری است ($p=0/016$). هم‌چنین میانگین نمره سرفصل‌های (رشد روانی و چرخه طبیعی زندگی انسان در

روان پزشکی، اختلالات اضطرابی در روان پزشکی، اختلال اسکیزوفرنی و سایر اختلالات پسیکوتیک در روان پزشکی، اختلالات شناختی، اورژانس‌های روان پزشکی) کم‌تر از میانگین فرضی و نقطه برش ۱/۵ است. لذا می‌توان گفت تطابق این سرفصل‌ها با نیازهای شغلی پزشکان عمومی در حد متوسط به پائین است و از لحاظ آماری معنی‌دار است ($p=0/05$).

جدول ۳: مقایسه میانگین نمره انطباق برنامه درسی بخش روان پزشکی رشته پزشکی با نیازهای شغلی آینده پزشک عمومی براساس جنسیت

متغیر	جنس	میانگین	انحراف معیار	t	معنی‌داری
انطباق برنامه درسی بخش روان پزشکی	زن	۲۷/۷	۴/۴	۰/۹۱۴	۰/۳۶۳
	مرد	۲۸/۴	۴/۷۵		

نتایج جدول شماره سه نشان می‌دهد که بین میانگین نمره انطباق برنامه درسی بخش روان پزشکی با نیازهای شغلی پزشکان عمومی براساس جنس تفاوت معنی‌داری وجود ندارد ($p=0/05$).

بحث و نتیجه گیری

نتایج نشان داد که پزشکان عمومی بیشترین انطباق محتوای برنامه درسی بخش روان پزشکی با نیازهای شغلی‌شان به ترتیب در موضوعات سوء مصرف مواد، شرح حال گیری و علامت شناسی در روان پزشکی، درمان دارویی و غیردارویی و معنویت دارو و کم‌ترین انطباق را در محتوای برنامه درسی رشد روانی و چرخه طبیعی زندگی انسان در روان پزشکی، اختلال اسکیزوفرنی و سایر اختلالات پسیکوتیک در روان پزشکی، اختلالات اضطرابی در روان پزشکی می‌دانستند. مصطفویان و صفا به نقل از چان و همکاران (۱۶) در مطالعه خود بیشترین رضایت از کیفیت آموزشی بخش‌های کارآموزی را بخش‌های روان پزشکی، زنان و زایمان و بیماری‌های مغز و اعصاب و کم‌ترین مربوط به دروس آمار و روش تحقیق، اخلاق پزشکی، پزشکی قانونی و مسمومیت‌ها بود. هم‌چنین جلیلی و همکاران (۲۰) نشان دادند که در دوره کارورزی بیش‌ترین رضایت از کیفیت آموزش مربوط به بخش‌های روان پزشکی، ارو‌لوژی، زنان و زایمان و کودکان بود. در حالی که کم‌ترین رضایت در مورد بخش‌های چشم پزشکی، گوش و حلق و بینی و داخلی مشاهده شد. تفاوت‌های مشاهده شده از نظر میزان رضایت از برنامه درسی بخش‌های مختلف در دوره کارورزی و کارآموزی می‌تواند نشان‌دهنده ضرورت بررسی سرفصل‌های دوره پزشکی عمومی باشد.

هم‌چنین دانشجویان پزشکی در چند مرحله، به نحوی با دروس مربوط به روان پزشکی و بیماران مربوطه سروکار دارند

و آموزش دانشجویان پزشکی می‌تواند کیفیت مراقبت، تشخیص و درمان بیماران را تضمین نماید (۲۱). نتایج نشان داد که موضوعات کلیات روان پزشکی و بهداشت روان و طبقه‌بندی رایج در روان پزشکی، شرح حال گیری و علامت شناسی در روان پزشکی، اختلالات جنسی در روان پزشکی، سوء مصرف مواد، اختلالات سوماتوفرم، درمان (دارویی و غیردارویی)، از تطابق بیشتری با نیازهای شغلی پزشکان عمومی دارند. از نظر کوپتی و همکاران اکثر بیماران دارای مشکلات بهداشت روان، در سطح مراقبت‌های اولیه درمان می‌شوند و ارتقاء کیفیت آموزش پزشکان عمومی باعث افزایش کیفیت مراقبت‌های بهداشت روان جامعه می‌شود و منجر به کاهش مراجعه به سطوح بالاتر خدمات روان پزشکی می‌شود (۶).

در مطالعه‌ی Copty و همکاران در سال ۲۰۰۵ آمده است که سلامت روان، از نیازهای آموزشی مهم پزشکان عمومی است و باید در برنامه‌های آموزش مداوم به منظور رفع نیازهای آموزشی پزشکان برنامه‌ریزی گردد (۲۲). در حیطه سلامت روان اولویت اول، دارودرمانی در روان پزشکی است که با نتایج بدست آمده مطالعه حاضر هم‌خوانی دارد.

نتایج مطالعه‌ی ریحانی کرمانی و همکاران در سال ۲۰۰۲ (۱۹) و پژوهش غضنفری و همکاران (۲۳) مشخص نمودند که یکی از بیشترین مطابقت‌های برنامه‌های آموزشی مربوط به سرفصل اعتیاد بوده است که با نتایج این مطالعه هم‌سو است. اما کم‌ترین تطابق با نیازهای آموزشی مربوط به سرفصل‌های سبب شناسی و اختلالات سوماتوفرم تجزیه‌ای و ساختگی بوده است که با نتایج مطالعه حاضر هم‌خوانی ندارد. دلیل عدم هم‌خوانی را می‌توان به میزان شیوع بیماری‌های روان در منطقه مورد مطالعه دانست.

تا بتواند نتایج معتبر و قابل اطمینان‌تری برای انجام اصلاحات و تغییرات ارائه نماید.

بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که کتاب‌ها و محتوای برنامه‌های درسی رشته‌ی مورد بررسی از نظر آگاهی علمی و دانش نظری و همچنین دانش کاربردی در زمینه‌ی نیازهای تعیین شده در سطح متوسطی قرار دارد و لازم است شرایطی فراهم شود تا مهارت و توانایی لازم و دانش‌های نظری در این زمینه‌ها به موقعیت‌های عملی و کاربردی انتقال و تعمیم دهند. لذا پیشنهاد می‌شود با توجه به یافته‌ها بازنگری لازم در سرفصل‌های بخش روان‌پزشکی انجام شود.

قدردانی

در پایان این پژوهش لازم می‌دانیم از پزشکان عمومی و کلیه اساتید و کارشناسان EDC دانشگاه علوم پزشکی بیرجند که به‌منظور انجام این تحقیق همکاری لازم را با پژوهشگران داشتند، کمال تشکر و قدردانی را به‌عمل آوریم.

References

1. Nili MR.[Study the applied aspects of Educational Technology field from students' viewpoints and approved curriculum]. Educational Psychology 2009; 5(14): 74-101. [Persian]
2. Mohammadi Y, Maleki H, Khosravi M, Miri M, Abbaspour A. Identifying the Educational Needs for Developing an Entrepreneurship-Based Curriculum from the Perspective of Students and Faculty Members of Health-Associated Disciplines. Future of Medical Education Journal 2018; 8 (3): 9-16.
3. Ansari Moghadam S, Shokoohinia R, Hosseini Tabatabaei S, Risbaf Fakour S, Ansari Moghaddam A, Naebi M.[Evaluation of the Achievement of Educational Objectives in Restorative Dentistry and Periodontics Departments in Zahedan Faculty of Dentistry during 2014-2015]. Journal of Mashhad Dental School 2017; 41 (2): 91-106. [Persian]
4. Bligh J. Identifying the core curriculum: the Liverpool approach. Medical teacher 1995; 17 (4): 383-90. [DOI:10.3109/01421599509036774]
5. Bass E, VI AH, Morrison G, Wills S, Mumford L, Goroll A. National survey of clerkship directors in internal medicine on the competencies that should be addressed in the medicine core clerkship. The American Journal of Medicine 1997; 102 (6): 564-71. [DOI:10.1016/S0002-9343(97)00054-5]
6. Mohammadi M, Naseri Jahromi R, Moeini Shahraki H, Mehrabaniyan N.[Evaluation of internal efficiency and external effectiveness of the general medicine curriculum: perspectives of students, graduates and faculty members at shahid sadughi University of Medical Sciences]. Iranian Journal of Medical Education 2013; 13 (3): 233-43. [Persian]
7. Hannon FB. A national medical education needs' assessment of interns and the development of an intern education and training programme. Medical Education 2000; 34 (4): 275-84. [DOI:10.1046/j.1365-2923.2000.00512.x]
8. Mirmoghtadayi Z, Karamalian H. [Comparison of Compliance Programs Specialized Courses in Midwifery Experience with Job Requirements From the viewpoints of Midwives in Isfahan Province]. Iranian Journal of Medical Education 2011; (2) 11: 163-164. [Persian]

همچنین نتایج مطالعه‌ی حاضر نشان داد که بین میانگین نمره انطباق برنامه‌ی درسی بخش روان‌پزشکی با نیازهای شغلی پزشکان عمومی براساس میزان سابقه کار و جنسیت تفاوت معنی‌داری وجود ندارد. این یافته با نتایج مطالعه کریمی (۲۴) و ریحانی کرمانی (۱۹) هم‌خوانی ندارد. شاید علت تفاوت نتایج، به‌دلیل سابقه‌ی بیشتر اشتغال به‌کار پزشکان عمومی و همچنین تفاوت در محل تحصیل و اساتیدی که این محتواها را تدریس می‌کنند، در مطالعات فوق‌الذکر بوده است.

از محدودیت‌های مطالعه حاضر می‌توان به این اشاره کرد که میزان انطباق صرفاً از دیدگاه کارشناسان شاغل در این رشته بررسی شده است و بهتر است میزان انطباق و کاربرد سرفصل‌های آموزشی با وظایف مورد انتظار و درحال انجام، از بررسی مجموع منابع موجود شامل مستندات علمی و اجرایی، نظرات خبرگان و صاحب‌نظران علمی و فنی رشته به‌دست بیاید

9. Hannani M, Khoramabadi H, Rastgar M, Motalebi-Kashani M. [The Views of Occupational Health Graduates Working in Kashan, Iran, on Compliance of Curriculum Content with Occupational Requirements]. *Strides in Development of Medical Education* 2016; 13 (1): 84-91. [Persian]
10. Nejabat M, Hashempour M, Heydari M, Amini M. [The Compliance Training Programs of Department of Ophthalmology of Shiraz Medical College with Priority training for general physicians]. *The Journal of Medical Education Development* 2012; 9 (2): 191-197. [Persian]
11. Shadfar H, Liaghtdar M, Sharif M. [Evaluation of Compliance between Curriculum Management and Educational Planning with Requirements of Students]. *Journal of Research and Planning in Higher Education* 2011; 17(4): 123-146. [Persian]
12. Khoshrang H, Salari A, Dadgaran I, Moaddab F, Rouhi Balasi L, Pourkazemi I. [Quality of Education Provided at The Clinical Skills Lab from Medical Students' viewpoints in Guilan University of Medical Sciences]. *Research in Medical Education* 2016; 8 (2): 77-83. [Persian] [DOI:10.18869/acadpub.rme.8.2.77]
13. Mohammadi Y, Hekmati N, Navidinia H. [Investigating the Quality of General English Language Course Curriculum Based on Tyler's Model from the Students' Perspective at Birjand University of Medical Sciences in 2016]. *J Birjand Univ Med Sci* 2018; 25:53-60. [Persian]
14. Raeisoon MR, Miri M, Dastjerdi R, Sharifzadeh G. [Prevalence of mental disorders in Birjand – 2010]. *J Birjand Univ Med Sci* 2012; 19 (1):81-7. [Persian]
15. Mohammadzade S, Mohammadi MR, Ahmadi N, Hooshyari Z, tahazade S, Yousefi F, et al. [Epidemiology of psychiatric disorders in children and adolescents 6 -18 yearsold in Kurdistan province in 2016]. *SJKU* 2019; 23 (6) :115-127. [Persian]
16. Mostafavian Z, Safa MM. [A Survey of medical graduates' opinions about medical education at Islamic Azad University of Mashhad 2015]. *Journal of Medical Science* 2015; 5 (6): 1-5.
17. Zarghani H, Shahbeiki M, Raeisoon M, Khoshnavan Z, Mohammadi Y. Investigating the Rate of Adaptation between the Courses of Radiation Technology and Job Requirements from the Perspective of Graduates. *Future of Medical Education Journal* 2017; 7 (4): 3-8.
18. Rezaei Z, Ramazanzade K, Abbaszadeh H. [The degree of compliance of the content of the general dentistry curriculum with job needs from the perspective of dentists in Birjand]. *Iranian Journal of Medical Education* 2021; 21: 68-81. [Persian]
19. Reihani Kermani H, Nohi E, Nakheii N. [Investigation of educational needs correspondence with educational content of workshops in prevalent psychiatry & pediatric diseases according to subjects of continuing education in Kerman University of Medical Sciences]. *Iranian Journal of Medical Education* 2002; 2 (2): 34-45. [Persian]
20. Jalili M, Mirzazadeh A, Azarpira A: A survey of medical students' perceptions of the quality of their medical education upon graduation. *Ann Acad Med* 2008; 37(12):1012–1018.
21. Shamsi A, Dorri S. The Role of Mastery Learning in Clinical Education: A Systematic Review. *Strides in Development of Medical Education* 2019; 15 (1). e64075. [DOI:10.5812/sdme.64075]
22. Coptly M, Whitford DL. Mental health in general practice: assessment of current state and future needs. *Irish Journal of Psychological Medicine* 2005; 22 (3): 83-6. [DOI:10.1017/S079096670000906X]
23. Ghazanfari Z, Forouzi M, Khosravi F. The opinions of graduated students of medicine on the amount of compatibility existing between the programs of clinical education and their occupation needs in Kerman. *Journal of Babol University of Medical Sciences* 2010; 12 (5): 52-9.
24. Karimi S, Sharif M. Higher education challenges in developing the content of curriculum with learning society approach. *New Educational Approaches* 2014; 9 (1): 107-142.